

פרוטוקול מס' 110

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
ביום ג', כ"ט בתמוז תשל"ה - 8.7.75, שעה 08.30

נ כ ח ר :

חברי הוועדה:

- י. תמיר - יו"ר
- א. אבו-חצירא
- י. אד-יודר
- ח. אבו-דביע
- נ. אליעד
- י. בארי
- ת. טובי
- א. ידיב
- ג. מועדי
- נ. מואב
- נ. צ. קשת
- א. גיבלבר

מוזמנים:

- ז. מלירן - מרכז השלטון המקומי
- מר רותם - משרד הפנים
- מר שפט - "
- מר לוי - "

ח'כ מ. בן-פורת (לס' 1 בסה"י)
מר קרפט - מ. הפנים

- י. מוניץ - מרכז השלטון המקומי (לס' 2 בסה"י)
- מר וירשובסקי - ע. תל-אביב
- מר לפיד - "

מזכיר הוועדה:

- י. ברזני

ר ש מ ה :

- א. אדלר

סדר-היום:

1. חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש עיר ומגניו וכהונתם) (המשד);
2. חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 5).

אני פותח את הישיבה.

הי"ר י. חמיר:

אח הביקור שתכננו בעיריית חיפה

ניאלץ כנראה לבטל, בגלל קוצר הזמן.

1. חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות ומגנין וכחונתם)

לפני החברים נוסח מעודכן של החוק, כפי שקיבלנו בעקבות

הי"ר י. חמיר:

הדיונים בוועדה.

בשולי הסעיף 17 בנוסח המעודכן

רשומות המלים "נשאר פתוח". לאחר ההודר שני אני מציע לאשר את הסעיף כפי שמנוסח.

מה שנוגע לסעיף 18, שגם בצירוף

רשומות המלים "נשאר פתוח" - אינני משוכנע כלל שהוא שייך למסגרת החקיקה הזאת (מדובר בסעיף בדבר קביעת שכרו של ראש הרשות). מד מליון הציע להצמיד את שכרם של ראשי הערים לשכרם של חברי הכנסת, שאותו קובעת ועדת הכספים.

הבעיה איננה הצמדת השכר, אלא מי יקבע אותו. ומד מליון מציע שאח

ב.צ. קשת:

שכרם של ראשי העיריות תקבע ועדת הכספים של הכנסת, ולא שר הפנים.

נוצר פער עצום בין חברי כנסת

ז. מליון:

ובין ראשי הרשויות המקומיות בשכר,

משום שחוק הגימלאות הוא נוקשה ואילו קביעה ע"י ועדת הכספים היא גמישה יותר. משום כך אנו עוברים עכשיו על שינוי חוק הגימלאות של ראשי הערים. כי בסופו של דבר אנחנו באמת רוצים ששכרם של ראשי הרשויות יהיה צמוד לזה של חברי הכנסת. מכל מקום, אם בחוק הגימלאות ייקבעו הגימלאות ע"י ועדת הכספים - לא ייתכן שהשכר ייקבע ע"י גוף אחר, משום שהגימלאות תלויות בשכר. אני מציע אפוא להשאיר בינתיים את הסעיף כפי שכתוב כאן, וכשישונה חוק הגימלאות - נשנה גם כאן.

הסעיף הזה הועתק לכאן מן החוק

מ. בן-פורת:

הקיים. אם נמחק אותו כאן - הוא

ישאר שם. עקרונית אני מסכים שוועדת הכספים היא שתקבע את שכרם של ראשי העיריות, אבל זה לא ענין שמהיום למחר. לכן אני מציע שנמחק את הסעיף הזה כאן, ומרכזו השלטון המקומי יתחיל מיד בהליכים לתיקון החוק הקיים.

דיברתי בענין זה עם יו"ר ועדת

א. גיבלבר:

הכספים. הוא איננו סבור שוועדת

הכספים תוכל להסכים לתיקון המוצע. לדעתו יש הגיון בכך שוועדת הכספים תקבע את שכרם של מי שנבחרים ע"י הכנסת - שופטים, קאדיים וכו'. ולא יותר. אחרת ייפתח פתח לדרישות של גופים נוספים שוועדת הכספים היא שתקבע את שכרם - פרופסורים באוניברסיטאות וכו', כל מי שמקבל תמיכה מהממשלה.

דעתי שונה. יש הבדל בין פרופסורים

ב.צ. קשת:

ובין ראשי רשויות מקומיות, שהם

בסופו של דבר נבחרים. ומדובר כאן בתדמיתם של אנשי ציבור בכלל, ושל ראשי ערים בפרט. משום כך אני סבור שאפשר בהחלט להסכים לעקרון ששכרם של ראשי הערים ייקבע ע"י ועדת הכספים, מה שלא כן שכרם של פרופסורים.

היו"ר י. תמיר:

אני חוזר ואומר שמע"ף 18 לא נראה בעיני אינטגרלי לחוק הזה. ברוח זו קיבלתי מכתב גם מח"כ אנקוריון הטוען שמע"ף כזה בכלל לא היה כלול בגירסאות הקודמות של הצעת החוק. אני מציע אפוא שנמחק את הסעיף הזה מהצעת החוק, וניזום הצעת חוק שכר וג'מלאות לראשי הרשויות המקומיות, שבהכנתה ישותפו ועדות הכספים והפנים.

ס. בן-פורת:

אני תומך בהצעה.

מר שפט:

למכתבו של ח"כ אנקוריון: בנוסח-הלבן שהונח בפעם הקודמת לקריאה שניה ושלישית ע"י ועדת החוקה היה כלול סעיף 17 בדבר קביעת שכר ע"י השר. כיום כלול הדבר בסעיף 129 לפקודת העיריות, אלא שפאן הצענו להוסיף שהשר יקבע את השכר בתקנות, מה שלא היה בסעיף 129 הנ"ל.

הסעיף הזה הועתק לחוק שלפנינו משום שכל סימן ב' של פקודת העיריות - סעיפים 126 ועד 135 - יימחקו עתה כליל מן הפקודה, בעקבות קבלת החוק הזה. מה שמציע עכשיו היו"ר זה להשאיר בתקפו סעיף אחד בודד במכלול הסעיפים הללו שיימחקו - סעיף 129 לפקודה.

היו"ר י. תמיר:

אנחנו רוצים ללכת לקראת הסדר תקיין ומכובד בשטח השכר והג'מלאות של ראשי הערים, והדבר לא ייעשה בצורה בה מוצע הסעיף הזה בחוק הזה.

מר שפט:

על ענין הג'מלאות היו לנו דיונים ממושכים במשרד הפנים. קיבלנו את עמדת השלטון המקומי; הבטחנו להגיש הצעת חוק בנדון, והיא נמצאת עכשיו בחה"ל הכנה. אני מוכן להוסיף שם גם את ענין השכר.

י. ארידור:

אני מתנגד. במצב הקיים יכול כל ראש עיר וכל סגן לקבל משכורת כפי שיקבע השר. כלומר: כל סגן יכול לקבל משכורת בזכות. ואילו לפי סעיף 18 המוצע יוכל השר לקבוע את השכר שייקבע לראש הרשות ולסגניו, כולם או מקצתם; כלומר: רצינו לתת בסעיף זה אפשרות למנות סגנים גם שלא בשכר, מה שלא יתאפשר אם נמחק את הסעיף. משום שלפי סעיף 129 לפקודה כפי שהוא כיום רשאי כל סגן לתבוע משכורת. אני מציע אפוא להשאיר את סעיף 18 כפי שהוצע.

ג.צ. קשת:

נכון שלפי סעיף 129 כל סגן יכול כיום לתבוע שכר, אבל מספר הסגנים מוגבל.

היו"ר י. תמיר:

משכורתם של ראשי הערים כיום איננה מן המכובדות במדינה, וצריך באמת לפתור את הבעיה - אבל לא כאן.

מר רותם:

אני מתנגד לקביעה שמשכורתם של ראשי הערים איננה מכובדת, שהשר קובע להם כיום משכורת לא מכובדת. משכורתם נקבעת בתיאום עם מרכז השלטון המקומי, ומגיעה היום כמעט למשכורתם של שרים.

היו"ר י. תמיר:

כוונתי הייתה שכל מערכת השכר של נבחרים הציבור צריכה להיות מסתמך אחת, מה שלא קיים היום; דרושה חקיקה אחת מושלמת, שתשיב על כל הבעיות הללו.

הרחלט: למחוק את סעיף 18 המוצע, ולהשאיר בתקפו
את סעיף 129 לפקודת העיריות.

המתייגות: י. ארידור.

מר שפט: אני רוצה להביא לידיעתכם מספר
תיקוני נוסח שהכנסנו בטייטה
הסופית של החוק.

בסעיף 26 ביקשתם לשלב הסדר דומה
לאמור בסעיף 21, בו מדובר על העברה מכהונה מחמת קלון. לאחר דיון
במשרד סיכמנו למחוק את סעיף 26 ולהעבירו כסעיף-קטן (2) לסעיף 21,
האומר: הוראות אלה יחולו גם על ראש העיר וגם על סגנו. אני מבקש
לכך אישור.

הינ'ר י. תמיר: סביר בהחלט.

מר שפט: בסעיף 28 היה כתוב: עד שהמועצה
תבחר בראש רשות לפי סעיפים 29 (ב)
ו-27 - יכהן כראש הרשות מי שיהן בבחירה זו ערב הבחירות, ואם
נבצר ממנו... - חבר המועצה שהשר מינהו לכך. אתם הוספתם כשלב-ביניים:
אם נבצר מראש העיר למלא את תפקידו יכהן במקומו הסגן ממלא-המקום,
לפי סעיף 14, ואם נבצר גם ממנו למלא את תפקידו - רק אז יבוא מי
שהשר מינהו. לאחר עיון נוסף לא ברור לי מה פירוש המלים "אם לפני
זאת אחרי הבחירות" המופיעות בסעיף זה. משום שמצב כזה ייתכן למעשה
רק אחרי הבחירות. אנחנו מבקשים אפוא למחוק את המלים "אם לפני זאת",
ולשאיר רק "אחרי הבחירות".

מר רותם: אם היו שני מועמדים שאיש מהם לא
קיבל 40%, והבחירות נערכו אח"כ
במועצה - ייתכן מצב כזה עד לבחירות.

מר שפט: לא. במקרה זה ממשיך ראש הרשות
הקודם לכהן עד לבחירות ע"י המועצה.
המלים "אם לפני" הן חסרות משמעות.

הינ'ר י. תמיר: אתה צודק.

י. ארידור: הסעיף מדבר על מקרה שנבצר מראש
העיר שנבחר למלא את תפקידו, ואז
יבוא במקומו הסגן לפי סעיף 14. השאלה היא מה קורה אם ראש העיר
נבחר, ונפטר מיד אחרי הבחירות כשטרם הספיק לבחור את הסגן לפי
סעיף 14. לפי הסעיף המוצע יכול השר למנות מישהו בעצמו רק אם נבצר
מראש העיר למלא את תפקידו ונבצר גם מן הסגן שלפי סעיף 14 למלא את
תפקידו. אבל מה במקרה שסגן כזה לפי סעיף 14 עוד לא נבחר כלל?

מר רותם: הסגן הקודם, שהיה במועצה הקודמת,
ממשיך לפעול עד שראש המועצה החדש
נוחר לו את הסגן החדש לפי סעיף 14.

הינ'ר י. תמיר: ח"כ ארידור צודק. צריך לכתוב לגבי
הסגן "נבצר ממנו למלא את תפקידו",
או שטרם נבחר".

מ. בן-פורת: סעיף 28 מתיר לעירייה הקודמת לפעול
עד לאחר הבחירות וכניסת ראש העיר
החדש לתפקידו. כשראש העיר איננו - צריך להביא את הסגן הקודם, לא
מדובר בהחלפתו רמזי המודת

א. גיבלבר:
ברגע שנבחר ראש העיר החדש - חוליים לפעול גם ראש העיר הקודם וגם סגניו, והם יוצאים כליל מן המשחק. במקרה שראש העיר החדש נפטר לפני שבחר לו את הסגן ממלא-המקום - אני מציע לכתוב: "או חבר מועצה". לא מדובר כאן בהמסביות לגבי המועצה הקודמת, אלא במועצה החדשה.

י. ארידור:
סעיף 12 אומר שראש עיר שנבחר יתחיל לכהן למחרת פרסום תוצאות הבחירות. מאותו רגע אין עוד משמעות לראש העיר הקודם, וגם לא לסגניו. למקרה שראש העיר נפטר לפני שמינה לו את ממלא-מקומו - אני תומך בהצעה להוסיף "או טרם נבחר הסגן".

מר שפט:
אני חולק על נימוקו של ח"כ ארידור, אבל מקבל את הצעתו, ומציע לנסח את הסעיף כך: "... אם אין סגן כזה, או נבצר ממנו למלא את חפיקו".

מר רותם:
ייתכן מצב שראש עיר שנבחר בבחירות ישירות נפטר לפני שמינה לעצמו סגן. במקרה זה דרושה הוראה לפיה ימנה שר הפנים מישהו אחר.

מצב שני שייחבן הוא שראש העיר לא הצליח להיבחר בבחירות ישירות אלא צריך להיבחר ע"י המועצה (לפי סעיף 9), ועד לבחירות הללו הוא נפטר. הועלתה כאן משאלה שבמקרה כזה יכהן לא מי שהשר ימנה אלא הסגן הראשון של המועצה הקודמת.

דרושה כאן אפוא שתי הוראות: האחת למקרה הראשון שהזכרתי, והשנייה למקרה שהסגן (של המועצה הקודמת) נפטר גם הוא - ואז ימנה השר מישהו אחר. אלטרנטיבה אפשרית היא לדחות כליל את האפשרות שייכהן הסגן הקודם, ואז אפשר להוסיף את המלים "או טרם נבחר הסגן החדש".

היג'ר י. תמיר:
אני מציע שנטיל על ועדה מורכבת מח"כ בן-פורת, ארידור, אליעד, מר רותם ושפט לנסח את סעיף 28.

מר טראפט:
אני רוצה להעלות את ענין הסיפא של סעיף 7 ג(4), האומר: "היא הקול לבחירת ראש הרשות פסול - אין בכך כשלעצמו כדי לפסול את הקול לבחירת המועצה". פסקה זו שייכת לבחירות למועצת העיריה, ולא לראש העיר. מקומו אפוא איננו בחוק הזה.

ח. טובי:
הבלבול נובע מכך שקבענו מעטפה אחת לשני פתקי ההצבעה - גם לראש העיר וגם למועצה - במקום לקבוע שתי מעטפות נפרדות.

מר שפט:
הסעיף הזה בא באמת כדי להפריד בין שתי ההצבעות, אם כי שני הפתקים מוכנסים למעטפה אחת. כדי שבמקרה שהפתק האחד נמצא פסול - אין זה פוסל אוטומאטית את הפתק השני.

מ. בן-פורת:
אני מציע שגם את הענין הזה תכריז ועדת המשנה שמינה היג'ר.

היג'ר י. תמיר:
ועדת המשנה תחליט אפוא גם בסעיף 17 ג(4).

ועדת הפנים ואיכות המגיבה
8.7.75

ג. צ. קשמ:
מה קורה אם בבחירות נבחר המועמד לראש העיר ברוב גדול, אבל הרשימה שהוא עומד בראשה לא קיבלה אפילו מקום אחד במועצת העיר? מהו אז הסטטוס של ראש העיר שאיננו חבר מועצה?

י. ארידור:
סעיף 19 אומר שראש עיר שחול להיות חבר מועצה - לא יוכל לכהן כראש העיר.

הינ'ר י. חמיר:
כלומר, הוא לא נבחר אז כראש העיר, ויבוא במקומו השני במספר הקולות.

מר שפט:
היינו ערים לבעיה זו, והזנחנו אותה במחזור, משום שהפתרונות היו כל-כך מסורבלים, ובסופו של דבר מדובר במקרי-גבול מעטים כל-כך שלא כדאי היה להסתכן בזה.

ז. מליסון:
בסעיף 32 דובר בשעתו על כך שתהיה זהות בין ראש העיר והמועצה במקרה של כשלון, ושניהם יחד ילכו. אינני רואה ביטוי לכך בנוסח המתוקן.

מה שנוגע לסעיף 19 - לא נראית לי תשובתו של מר שפט. משום שראש עיר כזה בכל זאת נבחר ברוב גדול, ואיך זה אפשר לפסול אותו?

י. בארי:
אני מצטרף לדבריו של מר מליסון באשר להרהור על הנפקותא של ההסבר של מר שפט.

הינ'ר י. חמיר:
אני מקבל את הערתו של מר מליסון בסעיף 32. ועדת המסנה חרון גם בימים הקרובים נניח את החוק על שולחן הכנסת לקריאה סופית. חברי הוועדה מבקשים להכין את הסתייגויותיהם.

2. חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 5)

הינ'ר י. חמיר:
בשעתו ביקשנו מח'כ ארידור לעמוד בראש ועדה מורכבת ממר שפט, מר ויזשניצקי, מר לפיד ומר מוניץ בדבר הצעת החוק לאכיפת חוק התכנון והבניה (צווי הריסה מינהליים).

י. ארידור:
הוועדה קיימה שתי ישיבות, והלכנו בעקבות רוח הצעתו המקורית של ח'כ חמיר, שהוא בעל ההצעה. אלא שרצינו שההריסה לא תיעשה מיד, אלא נאשר שהות של 72 שעות כדי שהנפגע יוכל לפנות לביהמ"ש בבקשה למנוע את ההריסה, אבל זאת בטענה אחת בלבד: שצו ההריסה המינהלי הוצא בטעות, שאכן יש בידו ישיון או היתר לבניה.

מר רותם:
חסר כאן גם הסעיף האומר שהוצאות ההריסה במקרה זה יחולו על הבונה בניגוד לחוק.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
8.7.75

י. ארידור:

הוא לא חסר. מי שיורציא את צו ההריסה יהיה ראש הוועדה המקומית. כפי שהוצע ע"י ח"כ חסיד. הצו חל אוטומטית על כל בניה בלתי חוקית שנמשכה אחרי הוצאת הצו. כדי שיהיה ברור על מה חל הצו - העתקנו את הנוסח מסעיפים אחרים בחוק, ודרשנו שיהיה בצו פירוט.

ג. אליעד:

זהו חוק דקדוקי מסודרה ראשונה. איך זה אפשר בצו מינהלי להרוס בתים של עניים ולמנוע מהם אפשרות להגיש משפט?

י. ארידור:

דרשנו גם שהזכות לפנות תוך 72 שעות לביהמ"ש תהיה רשומה בצו עצמו, כדי שהבונה ידע על כך. יחד עם זה, לא חשבנו שאפשר לדרוש שהצו יימסר ביד לבונה, משום שהדבר יאפשר לו להתחמק מקבלת הצו ובינתים הפועל ממשיך לבנות והוא טוען: לא קיבלתי את הצו. אנחנו מקבלים אפוא את הנוסח האומר שהצו ייחשב כמסירה חוקית ברגע שהודבק על הבנין במקרקעין הבנאים.

מי שנפגע מהצו - יכול כמובן לערער בפני ביהמ"ש. יחד עם זה אנחנו מגבילים גם את ראש הרשות. לא ייתכן להוציא צו שאת הבונה יגביל 72 באפשרות להגיש ערעור לביהמ"ש ואילו משניתן הצו - תוכל הרשות המקומית להשתהות בביצועו ללא גבול. משום כך אמרנו שהרשות חייבת להרוס בנין כזה תוך 30 יום, אחרת הצו בטל. כי אם הצורך בהריסה היה כל-כך דחוף שחייב צו הריסה מינהלי - אין סיבה אח"כ לחכות בביצוע חדשים שלמים.

קבענו שביצוע צו ההריסה אינו

גורע מן העמידה הפלילית.

לא חשבנו שמן הראוי להיכנס לענין הוצאת ההריסה. כי הכוונה כאן איננה להטיל קנס על העובר את העבירה אלא למנוע בניה בלתי חוקית. קנס על העבריין אפשר להפוע ע"י תביעה משפטית רגילה.

מר שפט ומר וירשובסקי הודיעו שהם מערערים על ענין השהות של 72 שעות ודרושים סמכות לבצע את הצו מיידית. מר קלוגמין ממשרד הפנים הודיע שהוא מסכים לענין זה של 72 השעות. הבטחתי שהדבר יובא להכרעת מליאת הוועדה. לדעתי האישי צריך לשמור על העקרון של שהות של 72 שעות. הדבר לא יפריע לביצוע הצו. ברגע שאנחנו מאפשרים ביצוע הצו, וקובעים שהוא תקף ע"י הדבקתו על קיד הבנין, ואנחנו כוללים בו אוטומטית כל בניה שנעשתה אחרי הוצאת הצו ואיננו מאפשרים ערעור על הצו עצמו אלא בטענה שהתא בטעות בלבד - איננו מסכנים למעשה שום אפשרות של ביצוע מיידית. אלא דוחים זאת ל-72 בלבד, ויחד עם זה מאפשרים מנגנון כלשהו לחיקון טעויות.

הינ'ר י. חסיד:

אנחנו מנהלים למעשה מאבק כיצד לעזור לעוברים על החוק. בל יעברו על החוק - ולא נזקק לחקיקה. במדינה הזאת עבירה על החוק נהפכה לחוק, ובזה אפשר להלחם רק ע"י הוצאת כל העבריינים אל מחוץ לחוק. יש כיום כמה סוגי עבריינים בניה. יש קבלנים המרוויחים עשרות אלפי לירות על כל מטר-מרובע צומף שהם יוצרים, וכדאי להם לבנות בניגוד לחוק. יש סוג שלי של עבריינים - אנשים אמידים שמוציאים להם מרפסת ומוטיפיים לעצמם מטרים-מרובעים רבים של אדנים, למרות ההתנגדות השכנים. מבנים כאלה חייבים להרוס, ומיד.

ג. אליעד:

למה להרוס חדרים כאלה שבגוד ע"י סבירת מרפסת כשאינן הורסים בניינים שלמים שנבנו לא לפי החוק?

הינ'ר י. חסיד:

משום שלא הורסים את אלה - איננו צריכים לחוקק?

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
8.7.75

היו"ר י. תמיר:

אני מתנגד למתן שהות של 72 שעות לערער, משום שזה רק פותח פתח לסחבת ולהערמת קשיים על דרכו של ראש העיר בביצוע. מבנה שנבנה ללא רשיון - צריך ליהרס מיד. אם המבנה נבנה כדין והרשות טעתה - יקבל הבונה פיצויים. הדרישה לשהות של 72 שעות רק מאפיינת את גישתנו לגופו של ענין.

בימים האחרונים קיבלתי פניות של אזרחים ממקומות רבים, תלונות בדבר השחתת שכונות שלמות ע"י בניה בלתי חוקית, כשתוך כדי מתן הצו של ביהמ"ש הבונים ממשיכים לבנות. איך ייתכן להמשיך לקיים מדינה בצורה כזאת? אנחנו כבית-מחוקקים אמונים קודם כל על ענין החקיקה.

ג. מואב:
האם יש לממשלה עמדת-הממשלה לגבי החוק הזה?

מר שפט:
זוהי הצעת חוק פרטית. הממשלה הסכימה עקרונית להעברתה לוועדה, כשעוד לא דובר על פרטים.

היו"ר י. תמיר:
היועץ המשפטי הקודם, מר שמגר, הציע לממשלה להפלייל את העבריינים על חוקי הבניה.

מר שפט:
משרד הפנים תומך בהצעה לבטל את השהות של 72 שעות. היו לנו לבטים קשים לגבי עצם ההריסה המינהלית, קיים גם כיום בחוק, אבל רק לגבי בניה שנעשתה לאחר צו שיפוטי. כאן מוצע להרחיב את הקיים: גם לגבי בניה חדשה. משקיבלנו את הרעיון הזה של הריסה מינהלית בלי ביקורת של ביהמ"ש - אנחנו מבקשים שזה יהיה יעיל. ואם אתה מאפשר שהות של 72 שעות כדי לפנות לביהמ"ש - מי לא יפנה לביהמ"ש?

י. ארידור:
אבל לביהמ"ש יצטרך הפונה להראות שיש לו רשיון או היחר.

מר שפט:
אתה יכול להיות בטוח שימצאו דרך להגיש בקשה בדרך המרצה כדי לקבל לפחות צו אקס-פרטה לדיון נוסף. אם קיבלת את העקרון של אפשרות הריסה מיידית של מבנה, מיקעם הגירוד הראשון של הקרקע, כשעוד לא היו נזקים - אני מפחד מפני האפשרות של שהות של 72 שעות. או שתלך לפי התיאוריה המשפטית שאין הריסה אלא בצו של ביהמ"ש. אבל אם אתה מקבל את העקרון של הריסה מינהלית - תן נא לבצע זאת ביעילות. בעוד טעות תצטרך בלאו הכי לשלם פיצויים. והרי בסופו של דבר מדובר כאן בעבריינים על החוק.

היו"ר י. תמיר:
קראתי את הדו"ח מן הוועידה האחרונה של ארגון הקבלנים והבונים. לא מצאתי בו אף מלה אחת על הבניה הגלתי חוקית. איך זה ייתכן?

מר שפט:
לא פעם מתייחסים אנו אל ראשי הערים כאילו אינם מטוגלים לבצע את תפקידם. אולי תתנו להם פעם הזדמנות להוכיח את עצמם? תנו להם את הכלים היעילים, ומה עוד שאנחנו מדברים עכשיו עלראשי ערים שנבחרו ישירות ע"י הציבור, ולפניו הם אחראים.

ג. מראש:

נכון שהמצב הקיים הוא גרוע, ואני מכיר בכרוונות הטובות של החוק. אבל אני מתנגד עקרונית לצו הריסה מינהלי. אינני מאמין שהוא יפתור את הבעיה. גם כיום יש צו הריסה מינהלי - ואין מבצעים אותו. כלומר, הבעיה איננה במינידיות. הפסקת בנייה בלתי חוקית אפשרית רק לאחר הבניה; הרי אינך יכול "להפסיק" בנייה שטרם נבנתה, כשאתה רק רואה אדם אוסף לו חמרי בניין. צו ההריסה המינהלי המוצע כאן הוא אפוא בלתי יעיל, כי אתה נותן או שיקול הדעת בידי דרג פוליטי. ראש עיר שנבחר אישית לא יסכן את מעמדו הפוליטי עי"כ שיחן הוראה להרוס מבנים בלתי חוקיים, והוא יבקש תמיד את הסמכות של ביהמ"ש. ואם גם היוו איך מבצעים זאת, כשיש גיבוי של ביהמ"ש - אין כל סיכוי שראש העיר יבצע צו כזה על דעת עצמו. אני חוזר אפוא ומביע את התנגדותי העקרונית לחוק הזה, כמו גם התנגדות מסיבה מעשית.

ג. אליעזר:

כולנו בדעה שהמצב הקיים הוא רע, וצריך לשפרו. אני כשלעצמי מחפש אפשרות לחקן את החוק הקיים, ולהשאיר צמוד לעקרונות סוציאליים-חוקיים.

כדי להוציא צו הריסה צריך קודם כל לתפוש את הבניה הבלתי חוקית. כלומר: אתה צריך לעבוד ולחפש היכן בונים. בסעיף 224 לחוק הקיים יש סמכות לראש העיר להוציא צו מינהלי להפסקת העבודה. ואם הבונה אינו נענה לצו ההספקה - יש אפשרות להרוס.

מר שפט:

לא. אפשרות להרוס יש רק אחרי צו שיפוטי בעקבות צו הפסקה מינהלי.

ג. אליעזר:

סעיף 231 אומר: "נמשכו פעולות הבניה בניגוד לצו הפסקה מינהלי...". רשאי יו"ר הוועדה המחוזית לצוות... להרוס מה שנבנה אחרי מתן צו ההפסקה המינהלי". כל רוחו של חוק התכנון והבניה היא שהוא מאפשר שתי פרוצדורות: האחת - שהבונה עצמו יהרוס את מה שבנה; והשנייה - שראש העיר יהרוס. נקודת התורפה היתה בסעיף 226 שאמר שצו מינהלי כזה תקף רק חמישה ימים מיום הוצאתו, וחוך הזמן הזה חייבת העיריה לבקש את אישור ביהמ"ש. באתי אני וטעמתי: אם כך - אפשר לקבוע שצו ההפסקה המינהלי יהיה בתוקף אלא אם כן הבונה הוא שפנה לביהמ"ש וביקש לבטלו.

מר מרזיץ:

הצרה היא שצו ההריסה כיום מדובר רק על התוספת שנבנתה מעבר לצו ההפסקה המינהלי, לא על מה שנבנה עד שהוצא צו ההפסקה. ואז אתה צריך לספור ולמדוד בדיוק מה בנית לפני שהוצא צו ההפסקה המינהלי, שאותו אסור יהיה לך להרוס גם ע"י הצו השיפוטי, ומה נבנה אחרי צו ההפסקה, שאותו אתה יכול להרוס.

ג. אליעזר:

אם זה מה שמקשה עליכם - אני מוכן לחקן את זה. אבל חייבים לאפשר פרוצדורה לאדם שרואה עצמו נפגע לפנות לביהמ"ש ולבקש את ביטול הצו, כשמצד שני ניחנת למדינה האפשרות לפנות לביהמ"ש ולבקש את ביטול הצו. חייבים לאפשר לאדם לשטוח את טענותיו בפני ביהמ"ש, כשהוא רואה שבאים להרוס חדר נוסף שהוא בנה בשעה שהוא יכול להוכיח שסיכונים שלמים שנבנו בלי היתר לא נהרסו.

אני חושב שהחוק הזה מסוכן מאד מבחינת הבונים שנגדם יבצעו את צווי ההריסה הללו. נגד הקבלנים הגדולים אני בטוח שלא יבצעו צווי הריסה, או שיקבלו מהם כופר-נפש. אבל אותם מסכנים שטגרו את המרפסת משום שמשפחתם גדלה - מהם רוצים לשלול את אפשרות הפניה לביהמ"ש, שבו בכל זאת יש הד לבעיית הסוציאליות - ושמענו בעניין זה גם את אנשי המשטרה.

זאת עמותת העקרונית. אני חושב שזהו חוק אנטי-סוציאלי ולא חוק שבא להבטיח שמירה על החוק במדינה. לשמור על החוק אפשר ע"י תיקונים מתאימים בחוק הקיים.

ג. אליעד:

יחד עם זה, אני מבין שאני במיעוט בענין העקרונות, ואני רוצה אפוא להעיר מספר הערות לפרטי החוק כפי שמוצעים כאן.

מה שנוגע למסירת הצו - אני מבין את ענין ההדבקה כשלא הצליחו למצוא את הבונה. אבל קודם כל צריך לבסוף למסור לו את הצו אישית.

הינ'ר י. חמיר:

עובדה שיש היום עשרות-אלפי צוריי הריסה, ונשיא ביהמ"ש העליון אמר שאין מי שמוציא אותם לפועל. יש כאן מעגל-קסמים, כי העבריינים מעמידים את המדינה בפני עובדות מוגברות.

ג. אליעד:

אני מציע שצו הפסקה מינהלי יהיה תקף כל הזמן, ובעקבותיו תהיה אפשרות לפנות לביהמ"ש ולבקש צו הריסה. אני מוכן גם לומר שאדם שהמשיך לבנות אחרי שקיבל צו הפסקה מינהלי - חתיה אפשרות להרוס את כל המבנה שלה, לא רק אותו חלק שנוסף אחרי צו הפסקה. אבל חייבים לתת לאזרח את ההרגשה שהיתה לו אפשרות להתגונן בביהמ"ש ולהשמיע את טענותיו הוא, ומה גם שביהמ"ש יוכל לפעמים להשיג הסדר בין הצורדים וכו'.

ניסח לדוגמה אזרח הגון שרצה לסגור לו מרפסת, והעירייה תפסה אותו בתחילת העבודה והוציאה נגדו צו הפסקה מינהלי, והוא אמר: בסדר, אני מפסיק, ועכשיו בואו נחדישין בביהמ"ש. למה למנוע זאת ממנו? אם לא יפסיק את העבודה גם לאחר צו הפסקה - בבקשה, תהרסו הכל. אבל אני מזהיר את עצמנו מפני יצירת אנטגוניזם בין האזרח ובין האדמיניסטרציה, ומה גם שזה יהיה רק בשכבות הסוציאליות החלשות. השכבות המסודרות ימצאו להן את הפתרון.

אני חוזר אפוא על ההצעה שהצו יימסר קודם כל לבונה אישית, ורק אם הוא לא נמצא - ידביקו את הצו על קיר המבנה. ומה שנוגע ל-72 השעות - אולי ביהמ"ש יחליט לא להרוס את המבנה אלא לחפש פתרון אחר? ביהמ"ש בטופו של דבר חש את הבעיות הסוציאליות, ולמה לא לאפשר לו זאת? אני מבקש אפוא למחוק את המלה "להתלות" שבסעיף 10(2), ולאפשר לביהמ"ש להתלות צו לתקופה מסויימת, גם אם לא לבטל אותו כליל.

י. בארי:

דווקא 72 השעות הללו הן השעות הקריטיות שבהן יש לעקור את הנבוע משרשו. כי אם אנחנו מאפשרים שהות של 72 שעות עד לתחילת הפעולה - במקרים רבים החוק הזה יהיה מיותר. לכן אני מצטרף לעמדתם של מר ירשובסקי ומר שפט, ולבטל את השהות של 72 שעות.

ח. טובי:

בקריאה ראשונה התנגדתי לחוק הזה עקרונית. אינני חושב שהוא יעזור לתיקון המצב ולא ימנע בניה בלתי חוקית. הוא רק יערים קשיים חברתיים נוספים. החוק מתעלם מן העובדה שהבעיה ביסודה היא חברתית. בניינים בני 20 קומות שנבנים בלי רישיון - אינם נהרסים, אלא הם מקבלים אישור בדיעבד. כדי למנוע את הדברים הללו אין צורך בתיקון החוק, לא בירושלים ולא בת"א. החוק המוצע יפגע באותם אנשים שנרחפים לתוספת מסבך או חדר בגלל מצבם החברתי. משום כך אני מתנגד כאמור לחוק הזה, ואינני מבין איך יכולים לקבל אותו חברי סיעת מפלגת העבודה. כי מקור הפגמים בחוק הזה הם בנעיה חברתית, ובה צריך לטפל.

הינ'ר י. חמיר:

הייתי מקבל את דבריו של ח"כ טובי אילו העבריינות היתה קיימת רק לגבי החוק הזה. אבל עובדה שיש במדינה שלנו תופעה כוללת של אי-כיבוד ואי-אכיפה של החוק, שהחוק הזה הוא רק חלק ממנה. משום כך הטענה של ח"כ טובי איננה טענה.

ת. טו"ב:

דבר שני שאני מתנגד לו עקרונית
הוא גטילת סמכות מינהלית ע"י ראש
העיר לביצוע פעולות הריסה מבלי להזדקק לביהמ"ש. עקרון זה חפוט
בטופו של דבר על פני שטחים נוספים בחיינו, עד שזכותו של האזרח להעיד
ע"י ביהמ"ש תהפך לחוכא ואטלולא. חייבים לאפשר לאדם לפנות לבית-
המשפט - - -

הי"ד י. תמ"ד:

ואח"כ לא לכבד את פסק-הדין.

ת. טו"ב:

יהיה שיפוט מהיר, ואם המועצה
תקבל צו של ביהמ"ש - היא תבצע

אותו מיד.

אני מבקש אפוא לרשום לי הסתייגות
בטעמי הראשון: להוסיף פסקה האומרת שראש הרשות לא יוציא צו מינהלי
כזה אלא אחרי פניה לביהמ"ש שיקיים דיון דחוף בנוכחות שני הצדדים.
אני מתנגד עקרונית להריסה בלי צו של ביהמ"ש.

ג. צ. קשת:

הלוואי והיה לי אומץ-הלב של הי"ד
שלנו להגיד: ייקרב הדין את ההר.
אבל חסר לי אומץ-הלב הזה. ראשית, משום שהחוק צריך להיות שווה לגבי
כולם, וצד לי לומר שהחיים מוכיחים שהחוקים מוגזים ואילו החלשים
חשופים. אנחנו יודעים שכאשר הורסים בית של אשה מסכנה וזקנה - אין
נוגעים בוילנות של עשירים שנכנות לא הרחק משם. הייתי מקבל את החוק
אילו אפשר היה להפריד בין מי שבונה לשם רווחים ובין מי שבונה לשם
רווחה. והרי כולנו מחפשים היום פתרון למשפחות במצוקה החיות בתת-
דיור.

מה שנוגע להדבקה הצו על קיר המבנה
- אולי צדק ח"כ אליעזר: רק במקרה שאי-אפשר למצוא את הבונה יודבר הצו
על הקיר. ואולי אפשר ללכת בדרך של צו כפול: גם הדבקה על הקיר וגם
מסירה לבונה. כי למה לנו להתייחס לשתי הקטיגוריות של בונים-בניגוד-
לחוק שהזכרתי כאל פושעים הבורחים-מן הצו?

אני מבין את הסכנה שבשהות של 72
שעות. אבל גם זה לא? מה גם שאינני מאמין שכל העניין הזה אכן יבוצע.
אינני מאמין שהעיריות שלנו מאורגנות היום להריסה תוך 30 יום, כמוצע
כאן.

אני חוזר אפוא ואומר: אינני חס על
העבריינים לשם רווחים. אבל אי-אפשר להתעלם מן המסכנים שרוצים לשפר
במשהו את תנאי המגורים העלובים שלהם.

הי"ד י. תמ"ד:

הלחץ לקבלת החוק הזה בא קודם כל
מעיריית ת"א, שביקשה להצילה מחורבן
ממש בגלל הבניה הבלתי חוקית המשתוללת בה. עכשיו בא ח"כ קשת ומטיל
ספק בכשרו של ראש העיר לבצע את החוק הזה. אני מציע אפוא שנשמע קודם
כל את נציג עיריית ת"א.

מר רותם:

מה שנוגע להוצאות ההריסה - בחוק
הקיים נאמר שהן על חשבון הבונה.
זה לא קנס אלא הוצאות בפועל, ואני מבקש להוסיף זאת גם כאן. אין כל
הצדקה להטיל על הציבור את ההוצאה הנובעת מביצוע אלפי המקרים הללו.

ז. מלין:

עקרונית אנחנו בעד החוק הזה, משום
שהחוקים הקיימים אינם עונים על כל
המקרים החמורים. החוק הזה נועד לתח בידי העיריות כלי נוסף; הוא לא
בא לחייב אותן להשחמט בו, אלא הוא אומר רק "רשאי".

מה שנוגע להפליה בין החלש והחזק -
בטופו של דבר גם ראשי הרשויות המקומיות הם נבחרים ציבור, וגם להם יש
תחושה סוציאלית, וצריך לסמוך במשהו גם עליהם ולאפשר להם שיקול - גם
אם לא תמיד השיקול שלהם נכון.

ז. מליון:

מה שנוגע לשהות של 72 שעות - אם זו תינתן כאן, אין שום ערך לחוק כולו. ולא רק 72 שעות; גם בשעתיים מדובר.

נאמר כאן: "בתחום המרחב של ועדה מקומית של רשות מקומית". האם הכוונה היא רק לאותם מקומות בהם הוועדה המקומית היא הרשות המקומית? כי בחוק התכנון והבניה כיום אין מושג של "ועדה מקומית של רשות מקומית".

דבר נוסף: איננו משוכנעים שהחוק הזה צריך לחול רק על ערים של 100 אלף תושבים ומעלה, שהן 7-8 במספר, ולא על ערים כמו נתניה, חדרה, רמלה וגבעתיים.

הינ'ר י. תמיר:

הכוונה הייתה שזה יהיה חוק נסיוני, ובעקבות הנסיון אפשר יהיה להחילו על הערים כולן.

מר וירשובסקי:

אמש טלפן אלי אזרח תל-אביבי ואמר: אצלי בבית הוצא לפני יומיים צו הפסקה שיפוטי (לא מינהלי) של ביהמ"ש נגד בניה בלתי חוקית. לפני חצי שעה ראיתי שממשיכים לעבוד. מה לעשות? פניתי למשטרה - הוא אומר - אבל זו אינה רוצה לעשות שום דבר בלי צו. אלפי מקרים כאלה קיימים בת"א, ולא בשכונות העוני ולא בצפון אלא במרכז, שם יש כבר צו הפסקה שיפוטי - והאנשים ממשיכים לעבוד. בוקר הטבנה גמור ומאוכלס - ואז מתחילות הבעיות של פינוי וכו'.

ההצעה שלנו היא על דעתו המלאה של ראש עיריית ת"א, בהתאם לדרישה של העירייה כולה. דיברתי בעניין זה גם עם יו"ר מרכז השלטון המקומי, וגם הוא תומך. אני חושב אפוא שאם נקבל את הכלי הזה - נוכל גם לבצע אותו. וכאן הנקודה. משום שכאשר העניין מגיע לביצוע - כיום הבית כבר מאוכלס, ואז קשה לבצע את הצו משום שאז גם המשטרה וגם ראש העיר עומדים מנגד ונתקלים בכל הבעיות הסוציאליות שהוזכרו. צריך לאפשר את ההריסה ברגע שמתחילים להקים את הקיר הראשון. והפשיעה היא פשיעה בין אם היא קלה או חמורה; היא בכל זאת פשיעה.

מה אנו מבקשים בסך הכל? אנו מבקשים שמי שלקח את החוק לידינו - אפשר יהיה להרוס מה שהתחיל לבנות, ברגע שלקח את החוק לידינו.

דיברו כאן על סגירת מרפסת ועל תוספת חדר קטן. בחוק התכנון והבניה יש אפשרות לשנות תכניות לאפשר לאנשים להוסיף דברים כאלה כחוק. אבל כל זמן שהתכניות הללו לא שובו - אנחנו חייבים לקבל כלי שיאפשר לנו לבצע את החוק בכל מקום. נכון שהיו חריגות בעבר, ונתנו יותר אפשרות לעשירים. וכבר אמרתי פעם ש"בצפון אפשר להרים טלפון; בדרום אפשר להרים רק שולחן". אבל צריך לתת לנו את האפשרות לבצע את החוק.

א. יריב:

אני רואה סכנה חמורה בנסיון לפתור בעיות סוציאליות ע"י הטכמה לחריגה מן החוק. לנו כמחוקקים אין כוח לפתור את הבעיות הסוציאליות - ואנו מצטים אפוא לפתור אותן ע"כ שמתירים עבירות על החוק, וזה לא ייתכן. נכון שיש שכונות סוציאליות מקופחות שנאלצות להיטיב את תנאיהן ע"י פעולה בניגוד לחוק. אם כך - נשנה את החוק.

שנית, אינני יכול להתעלם מן העובדה שע"י מסירת הטיפול למערכת המשפטית אנחנו עומדים בפני חוסר אפשרות לפתור את הבעיה. גם זאת עובדה.

גם לי מפריעה הנקודה של ערים "מכובדות", של 100 אלף תושבים, שבהן צריך כביכול להשליט סדר, לעומת ערים אחרות, שהן מכובדות פחות ובהן אפשר להשאיר את המצב הפרוע הקיימים.

א. גיבלבר:

בערים הגדולות לא יתכן פתרון בעיית הדיור של תושבים חלשים שלא נבתיים משותפים גדולים. ואנחנו צריכים לראות באיזה כיוון מתפתחים העניינים. את בעיית המקרים הסוציאליים הקשים צריך לפתור אחד-אחד, ולא להתאים את החוק למצב הפרוע. יש לממשלת ישראל תכנית לחיסול משכנות העוני והעברת תושביהם לשיכונים חדשים, ולא ייתכן בינתיים לפתור זאת ע"י תוספת חדר באותה דירה ועושה אותה רוצים בסופו של דבר להרוס.
יש בעיה של בעלי הוילות ושל הקבלנים. את הבעיה הזאת עלינו לפתור.

הצעת החוק אומרת: "הוקם ציין חורג". אבל אנחנו מדברים כאן על בנין שהוחל בו, ולא על בנין שכבר הוקם, ויש הבדל.

י. ארידור:

"הוקם בנין" כולל גם קיר אחד.

א. גיבלבר:

אני בכל זאת סבור שצריך למחוק את המלים "הוקם ציין חורג". לגבי "בנין חורג" יש מעיפים בחוק הקיים. בנין שכבר קיים ועומד וגרים בו - לגביו צריך ללכת בדרך אחרת. כאן צריך לטפל במבנים שבנייתם רק החלה.
אם העיריות טוענות: אתם רוצים ערים יפות; תנו לנו את המכשיר לכך - אנחנו חייבים לתת להן את המכשיר שהן מבקשים, והבעיה בכל זאת קיימת בערים הגדולות יותר מאשר בערים הקטנות.

מה גם שהחוק המוצע לא יפתור את הבעיה של הרחבת בניה. זה חשוב בעיקר לגבי השהות של 72 שעות, כשאדם יכול להוכיח בניהם שיש ידו רשיון, אבל אח"כ יבנה מעבר לרשיון. ויש גם הבעיה של סתן היתרים שלא כחוק, וכו'. אני תומך אפוא בהצעה להתחיל בביצוע החוק הזה בערים הגדולות, של 100 אלף תושבים, ואם נראה שהוא פועל טוב - נמשיך גם בערים האחרות.

החוק הזה מדבר על מהנדס העיר שמגיש את הדו"ח, ועל ראש העיר שמחליט. אני הצעת להוסיף גם את היועץ המשפטי, מה שיפחית מן החשש של שרירות. ואם מדברים על ערים של 100 אלף תושבים - אפשר גם למחוק את המלים "במקום שהוא קיים", משום שבערים הללו למעשה בכולן יש יועץ משפטי.

מר שפטי:

עדים כמו חולון ונת-ים שיש בהן 100 אלף תושבים - אין בהן יועץ משפטי קבוע.

א. גיבלבר:

אני יודע שבימים הקרובים עומד ח"כ אליעזר להעלות הצעה למה"י בכנסת בדבר הסחבת בבתי-המשפט. כלומר, גם הוא מודע לבעיה זו של סחבת שקיימת בבתי-המשפט והמונעת טיפול בבעיות אלו שאנו דנים בהן. מה גם שהחוק המוצע אינו שונה בהרבה מן החוק הקיים, שאותו הוא מסכים לתקן.

גם אני סבור ששהות של 72 שעות היא תקופה ארוכה מדי, אבל אני מציע בכל זאת לאפשר שהות כלשהי להגשת ערעור לביהמ"ש, ואני מציע 24 שעות.

א. אבו חצירא:

עקרונית אני תומך בהצעת החוק. גם אני אינני קושר בו את הבעיות הסוציאליים. אבל אצביע נגד החוק הזה אם הוא יוגבל רק לערים הגדולות של 100 אלף תושבים. המצב שתואר קיים בכל הרשויות המקומיות. נכון ש-10% בניה בלתי חוקית בת"א הם הרבה יותר מאשר 10% ברמלה - אבל 10% הם 10%, והבעיה קיימת בהיקף דומה גם ברמלה.

א. אבוחצ'רא:

מה שנוגע לשהות של 72 שעות - אני כראש עיר עוד לא הרטתי אף בניה אחת למגורים. מדובר בעיקר בבעלי חנויות או עסקים, שמכינים להם בחשאי את השלד של המבנה, בבית-המלאכה, וכשאתה קם בבוקר - האיש כבר יושב בחנות ומוכר סחורה. במקרה כזה לא תפס עוד צו מינהלי ולא צו הפסקה, אלא אתה זקוק לצו הריסה שיפוטי. ולאור המצב שתואר בנתי-המשפט - התיק יכול להגיע לדיון רק כעבור שבועות רבים, ואתם יכולים לתאר לעצמכם כמה בקשות ואיומים אני מקבל בחוץ הזמן הזה. וכבר היה לי מקרה של ביי"ם שפינתתי יטורם החלטתי אם לשפצו או להתקינו וכו' - ובינתיים הוא נתפס ע"י מישהו שפלש אליו (המקום הוא מרוחק ולא הספקנו לתפוש זאת תוך יום-יומיים) - ושיפץ אותו ונכנס אליו (מבנה של 200 מ"ר), ואז מתחילה המחבת בביהמ"ש, ובינתיים אני תקוע אתו עד כדי כך שהיועץ שלי כבר שאל אותי שמא כראי לפתור את הבעיה ע"כ שאמכור לאיש הזה את המבנה.

את כל המקרים של אנשים שבנו במרחק של 1.90 מ' במקום שני מטר מן השכן אפשר לפתור איכשהו. לא זאת הבעיה. את תוספת החדר בבנין ישן לא יהדסו כל-כך מהר. החוק הזה מיועד לבניה הפרטיזנית, בעיקר מסחרית, שאין לנו כוח נגדה, בעיקר כשאני צריך לחכות שבועות ארוכים עד לפסה"ד של ביהמ"ש. אבל אני חוזר ואומר: לא אצביע בעד החוק הזה אם לא יימחק הסעיף המגביל אותו רק לערים של 100 אלף תושבים. צריך לתת אותה זכות גם ללוד ולרמלה; המצב אצלנו גרוע מזה שבת"א.

שנית, חייבים להסיר את ההגבלה של 72 שעות, כי אחרת לא השגת שום תכלית.

היור' י. תמיר:

עובדה שכל ראשי הערים דורשים את החוק הזה. אנשים כבר בונים על סדרכות. ואם לא נשים קץ לתופעה זו ולא ניתן את הכלים המתאימים בידי הרשות המקומית להפסיק את ההשתוללות של אנשים שלוקחים את החוק לידיהם - נמיט שואה על המדינה. נמשיך בחוק זה בישיבה הבאה.

(הישיבה ננעלה ב-11.20)